

Gazely dorkas, okapi, žraloci, rejnoci manty nebo leguáni mořští. Konference k úmluvě CITES v Uzbekistánu schválila přísnější ochranu pro vybrané druhy ohrožené nelegálním obchodem

9.12.2025 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

V pátek 5. prosince skončilo 20. zasedání Konference smluvních stran mezinárodní úmluvy o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy zvířat a rostlin CITES, které probíhalo v uzbeckém Samarkandu. Na jednání se podařilo dojednat vyšší stupeň ochrany před komerčním využíváním, například pro rejnoky manty, mnohé druhy žraloků, ikonickou „pralesní žirafu“ okapi, elegantní gazelu dorkas, obskurně vypadající „mořské okurky“ sumýše nebo endemitní palmu jubeu chilskou.

„V Samarkandu se sešlo více než 3400 zástupců bezmála 170 smluvních stran, vládních i nevládních organizací, aby projednali návrhy na změny fungování Úmluvy a zpřísnění ochrany vybraných druhů. Během deseti jednacích dnů schválili delegáti na 150 nových rozhodnutí k zefektivnění ochrany ohrožených druhů a potírání nelegálního obchodu s nimi. Zároveň zhodnotili 51 návrhů na změny stupně ochrany vybraných živočišných a rostlinných druhů, nově se tak mezi druhy chráněné CITES dostalo 77 druhů rostlin a živočichů,“ shrnuje **Ladislav Miko, vládní zmocněnec pro mezinárodní vyjednávání v oblasti biodiverzity a bývalý ministr životního prostředí.**

Evropská unie prosadila zařazení čtyř druhů žab rodu *Pelophylax*, z nichž dva (skokan skřehotavý a skokan krátkonohý) žijí také v České republice. Ze druhů, které již jsou pod ochranou CITES, ale jejichž stupeň ochrany se ukázal jako nedostatečný, došlo ke zpřísnění například u dvou kriticky ohrožených afrických supů (sup africký a sup krahujový), fascinujícího obyvatele Galapážských ostrovů – leguána mořského, u kriticky ohrožené africké suchozemské želvy *Homeovy* nebo majestátního obyvatele moří, žraloka obrovského.

Nesmíme zapomenout na rostliny – co do počtu druhů jsou koneckonců v přílohách CITES hojněji zastoupenou skupinou než živočichové. Pod ochranu CITES se nově dostala palma jubea chilská (*Jubaea chilensis*), která je v přírodě ohrožená a vyskytuje se pouze na území Chile. Zpřísnění ochrany se dočkaly též sukulenty z Jižní Afriky, jež se díky svému atraktivnímu vzhledu těší pozornosti pěstitelů – pryšec prorostlíkolistý (*Euphorbia bupleurifolia*) a *Avonia quinaria* (na svůj český název teprve čeká).

Konference projednala i návrhy na zmírnění ochrany u vybraných druhů – jedná se o příklady úspěšných ochrannářských aktivit, které vedly ke zlepšení stavu populací natolik, že již nesplňují kritéria pro přísný stupeň ochrany. Z těchto důvodů se členské země shodly na vyřazení buvolce bělořitného (známější jako bontebok, *Damaliscus pygargus pygargus*) z příloh CITES a zmírnění ochrany u lachtana guadelupského (*Arctocephalus townsendi*).

Na druhé straně se státy neshodly na zmírnění ochrany u některých populací žirafy (EU se zdržela hlasování) nebo u i v Česku se vyskytujícího sokola stěhovavého. Nepodařilo se prosadit ambiciózní návrh na zařazení všech sladkovodních úhořů (rod *Anguilla*) do příloh CITES. Dosud je v CITES zařazen pouze v Evropě se vyskytující druh úhoře (úhoř říční, *Anguilla anguilla*), přestože i ostatní

druhy úhořů (zejména úhoř americký a úhoř japonský) jsou hojně komerčně využívány a čelí poklesu početnosti populací.

Mezinárodní úmluva CITES se vztahuje na více než 40 000 druhů živočichů a rostlin. Chrání nejen živé organismy, ale i jejich části a výrobky z nich. Exemplářem CITES tedy může být i kabelka z krokodýla, boty z krajtů kůže, vycpanina, soška ze slonoviny či vzácného dřeva, úlomek korálu nebo také tradiční čínská medicína s obsahem chráněných zvířat, jako jsou např. tygři či rostlin apod. V letošním roce slaví CITES kulaté jubileum – je tomu právě 50 let od chvíle, kdy vstoupila tato Úmluva v platnost.

Veronika Krejčí & Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: tiskove@mzp.gov.cz

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/gazely-dorkas-okapi-zral-oci-rejnoci-manty>